

Posudek vedoucího diplomové práce

Autor: Radim Považan

Téma: Vypořádání společného jmění manželů rozhodnutím soudu

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Posuzovaná diplomová práce je zacílena na téma značně tradiční, současně však velmi živé a nutno říci i dosti obtížné. Problematika vypořádání zaniklého, zrušeného či zúženého společného jmění manželů vzbuzuje již po dlouhou dobu téměř nekonečnou řadu výkladových otázek i čistě praktických problémů. Ze všech tří zákonem předvídaných způsobů vypořádání je to pak právě vypořádání rozhodnutím soudu, kterému je věnována největší pozornost v textu zákona, v odborné nauce a především pak v judikatuře. Nic na tom nezměnilo ani přijetí stávajícího občanského zákoníku. Základní konstrukce vypořádání rozhodnutím soudu zůstala zachována, je v ní však možné nalézt řadu dílčích změn a doplnění. Současně je zřejmé, že i úprava vypořádání společného jmění manželů je dotčena řadou koncepčních změn v úpravě společného jmění manželů jako celku. K problematice je soustavně generováno značné množství judikatorních výstupů. Právě ty jsou přitom v tuzemské úpravě tradičním základním zdrojem výkladu. Hojná judikatura Nejvyššího soudu se zatím vztahuje povětšinou jen k úpravě předchozí, minimálně v dílčím rozsahu však již reflektuje i úpravu současnou. Zcela na místě je tak v dané souvislosti hlubší zamyšlení nad použitelností dosavadní judikatury v poměrech stávající právní úpravy. Je tak více než zřejmé, že téma dává značný prostor pro neotřelé a zajímavé rozpravování v podobě diplomové práce.

Autor práce Radim Považan, vědom si jistě dobře těchto východisek, přistoupil k tématu systematicky. Výklad se snaží budovat od počátku na pevných základech. Práci zahajuje vymezením základních pojmů. Jde přitom spíše o podání základního přehledu institutu společného jmění manželů - zaobírá se tu jednak režimy společného jmění manželů a dále pak správou společného jmění v rámci jednotlivých režimů. Navazující partie je zaměřena na skutečnosti, které vedou k vypořádání společného jmění manželů. Postupně je tu podán poměrně obsáhlý výklad způsobů zániku společného jmění manželů, jeho zrušení a zúžení. Takto zaměřeným pojednáním se již autor více přibližuje samotnému tématu. Poslední pasáž je cílí na samotné vypořádání společného jmění rozhodnutím soudu. V této části se autor systematicky vypořádává se zásadami vypořádání vymezenými v § 742 odst. 1 obč. zák., s návrhem na vypořádání a s konkrétními variantami, jak může být společné jmění manželů soudem vypořádáno.

Základnímu rozvržení práce není třeba nic vytýkat. Je přehledné a umožňuje dostatečnou gradaci výkladu. Dílčí výtku je však třeba učinit k určité rozsahové nevyváženosti. Samotné téma, tedy vypořádání společného jmění rozhodnutím soudu, začíná vlastně až na straně 42, tedy až za polovinou práce. Je patrné, že autor mohl přeci jen ještě o něco více potlačit vstupní pojednání a věnovat více pozornosti samotnému jádru zvolené problematiky. Povšechný vstupní výklad je pak s ohledem na své rozpětí v průměru značně popisný a místy až příliš zjednodušený (občas až na hranici věcné správnosti – viz též dále). Z pohledu vedoucího je však třeba konstatovat, že se práce

v tomto směru v porovnání s úvodními verzemi značně posunula. Současně je evidentní, že řada informací vztahujících se přímo k tématu, je obsažena již v části třetí.

Výklad samotného soudního vypořádání obsahuje jen velmi omezené množství věcných pochybení. Autor se téměř v celém rozsahu práce přidržuje aktuálních dostupných zdrojů zejména komentářového a monografického rázu. Jimi veden se dopouští jen minima odborných přešlapů. Pokud názory čtenáře s textem ne vždy plně souzní, bude pravidlem, že nebudou souladné ani s některým ze zdrojů, z něž autor čerpá. Tento pracovní přístup autora mu sice pomáhá vyvarovat se výraznějších věcných nedostatků, současně však limituje jeho vlastní přínos při zpracování tématu. Nelze však jistě tvrdit, že by práce neobsahovala i jasný a zřetelný projev autorovy invence. Vedle hledání a nalezení vlastní systematiky výkladu jsou v práci průběžně sdělovány autorovy názory na rozporné výkladové otázky, resp. uváděny odůvodněné příklony k některé z možných výkladových variant. Z pohledu vedoucího práce je pak třeba pozitivně nahlížet i na to, že se nebojí kritického pohledu na některé tradiční přístupy a myšlenky, a to včetně těch, které jsou obsaženy v literárních výstupech vedoucího práce. Je však třeba podotknout, že některá autorova tvrzení by zasloužila bližšího rozvedení či zpřesnění, řada údajů je snad až příliš zjednodušená (srov. např. s. 32 - *Pokud manželé nemají v manželství žádné děti a ve věcech majetkových se manželé domluví v dohodě o vypořádání SJM, pak nic nebrání tomu, aby proběhl tzv. nesporný rozvod.* – je patrné, že tzv. nesporný rozvod je možný, i když mají manželé děti, jen je třeba uzavřít soudem schválenou dohodou o úpravě poměrů k nim; s. 34 - *Legitimován k podání návrhu na prohlášení manželství za neplatné je každý, kdo na tom má právní zájem.* – toto tvrzení neodpovídá zcela textu zákona, ten počítá v některých případech toliko s návrhem některého z manželů /§684 odst. 1/ aj.). Uvedené výhrady se koncentrují spíše k úvodním partiím, kde byl autor nucen výklad, s ohledem na jeho široký záběr, snad až příliš zjednodušovat.

Práce s užitými zdroji je na odpovídající úrovni. Autor práci doplnil poměrně obsáhlým poznámkovým aparátem, v němž průběžně uvádí příslušné zdroje informací, včetně rozsahu jejich užití. Citováno je v intencích platné citační normy.

Formální úroveň zpracování je dobrá. Počet prohřešků proti pravidlům pravopisu a interpunkce není nijak výrazný. Autor se vyjadřuje odborným právním jazykem. Jen občas by jeho stylistice prospěla určitá finální korekce (srov. např. s. 29 - *Lze se však setkat i s názory, které tuto situaci nevykládají tak přísně a podle jejich názoru není možné...*). Místy působí rušivě uvádění již jednou sděleného.

Lze shrnout, že odevzdaný text splňuje požadavky kladené na závěrečnou práci v magisterském studijním programu. Autorovi se podařilo odevzdat kompaktní text, který může být pro případného čtenáře zdrojem přehledných informací k problematice společného jmění manželů a jeho vypořádání. Dílčí výhrady je možné učinit zejména k možná až přílišnému rozsahu vstupních výkladů, jakož i ke spíše omezenému vlastnímu přínosu autora. S ohledem na vše uvedené tak lze práci k obhajobě nepochybně **doporučit**, její výsledné hodnocení by pak mělo vedle podaného posouzení odrážet též výkon diplomanta při obhajobě samotné práce.

Náměty do diskuze:

- 1) Zkuste shrnout, zda podle Vás může mít na vypořádání společného jmění manželů nějaký vliv ustavení § 712 obč. zák., který v poměrech společného jmění manželů zavádí použitelnost úpravy o společnosti a spoluvlastnictví.

- 2) V čem spatřujete největší nedostatky současné úpravy vypořádání společného jmění manželů soudním rozhodnutím?

V Plzni dne 11. června 2020

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.